

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Ds 2012:59 Statligt stöd vid korttidsarbete – en ny åtgärd vid djupa kriser, Fi 2012/4689

Medlingsinstitutet anser att det finns skäl att införa ett system med statligt stöd vid korttidsarbete och tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

Allmänt

Utredningens argument för och emot system med korttidsarbete är välkända. Sådana systemet ger incitament att behålla arbetskraft vid kraftiga efterfrågestörningar. Det underlättar också en återhämtning när efterfrågan vänder upp igen, eftersom personalen redan finns på plats. Riskerna med systemet skulle kunna vara att det förhindrar en önskvärd strukturomvandling genom att stöd betalas ut i onödan till företag som ändå tänkt behålla sin personal. En annan risk som nämns är att systemet kan försämra lönebildningen genom att stärka ställningen för dem som är fast förankrade på arbetsmarknaden på bekostnad av dem som står utanför.

De beskrivna riskerna begränsas dock genom att det föreslagna systemet bara ska få användas som en exceptionell åtgärd vid extrema efterfrågestörningar och under en begränsad tid. Med en sådan utformning av systemet är riskerna för negativa effekter på lönebildningen sannolikt mycket små. Det saknas för övrigt i utredningen empiriska belegg för om lönebildningen har påverkats i de många länder som sedan länge har system med korttidsarbete.

Ett skäl – som inte tas upp av utredningen – för att införa ett system för korttidsarbete är att svenska produktionsanläggningar skulle få mer lika villkor i förhållande till utlandet. Eftersom flertalet länder i Europa har någon form av subventionerat korttidsarbete är det för närvarande dyrare för företagen att behålla personal i sina svenska anläggningar än i exempelvis sina tyska eller belgiska.

Kriterierna för att aktivera systemet

Regeringen får föreskriva att stöd ska få lämnas endast i de fall två kriterier är uppfyllda.

Det ska 1) råda en synnerligen djup lågkonjunktur eller är sannolikt att en sådan är nära förestående samt 2) att en aktivering inte hindrar en önskvärd strukturomvandling.

I förslaget till ramverk för beslut om aktivering anges riktlinjer för när sådan aktivering bör övervägas. Den första förutsättningen är när Konjunkturinstitutets (KI) barometerindikator faller till ett värde under 80, vilket var fallet i samband med finanskrisen 2008/2009 och under den tidiga 90-talskrisen, men inte i samband med IT-kraschen i början av 2000-talet.

Att konstatera när denna första förutsättning är uppfylld synes inte vara särskilt komplicerat. Däremot blir det mer komplicerat när KI också ska bedöma om de två lagstadgade kriterierna är uppfyllda.

Särskilt problematiskt blir det när det beskrivs hur KI ska gå till väga. KI ska använda sitt eget beräknade sysselsättningsgap som ett mått på resursutnyttjandet på arbetsmarknaden, vilket synes vara hänförligt till det första kriteriet. Sysselsättningsgapet är ett mått som inte går att observera. Dessutom kan KI:s framräknade gap avvika från de skattningar som görs av exempelvis Finansdepartementet och Riksbanken. Härtill kommer att KI gjort mycket olika bedömningar av gapet vid olika tidpunkter, vilket tydligt framgår av diagram 10.1. i betänkandet. Det är alltså högst tveksamt om det finns något värde i att låta KI:s sysselsättningsgap ha inflytande över bedömningen.

Om någon typ av gränsvärden ändå ska användas vid bedömningen vore det i stället att föredra att arbetslösheten fick utgöra måttet på resursutnyttjandet på arbetsmarknaden.

När det gäller det andra lagfästa kriteriet om strukturomvandling, ges i betänkandet över huvud taget ingen vägledning om hur det ska tillämpas.

Det nu sagda leder för Medlingsinstitutets del fram till slutsatsen att KI:s roll bör begränsas till att rapportera till regeringen när indikatorvärdet understiger 80. Därefter har regeringen att bedöma om de två lagstadgade kriterierna är uppfyllda. Att KI dessförinnan också ska göra samma bedömning synes vara en onödig tidsutdräkt, särskilt med beaktande av att OECD i Employment Outlook 2010 konstaterar att korttidsarbete har störst möjlighet att motverka arbetslöshet i inledningsskedet av en konjunkturedgång.

I detta ärende har generaldirektören Claes Stråth beslutat. Chefsjuristen Kurt Eriksson och ekonomen Bo Enegren har varit föredragande.

Claes Stråth

Kurt Eriksson

Bo Enegren